

Conf. univ. dr. Lucia IRINESCU

Facultatea de Drept a Universității

„Alexandru Ioan Cuza” din Iași

Dreptul familiei

Editura
Stamangiu
2024

CUPRINS

Capitol introductiv. Considerații cu privire la familie și dreptul familiei	1
<i>Secțiunea 1. Familia și viața de familie</i>	<i>1</i>
§1. Privire de ansamblu	1
§2. Funcțiile familiei	3
§3. Noțiunea juridică de familie	4
§4. Viața de familie	7
<i>Secțiunea a 2-a. Dreptul familiei, ca ramură de drept</i>	<i>10</i>
§1. Dreptul european al familiei	10
§2. Dreptul familiei – ramură de drept	14
§3. Criterii de delimitare a dreptului familiei de alte ramuri de drept	15
3.1. Obiectul de reglementare	15
3.2. Metoda de reglementare	16
3.3. Calitatea subiectelor	16
3.4. Caracterul normelor juridice	16
§4. Principiile dreptului familiei	17
4.1. Principiul căsătoriei liber consimțite între soți	17
4.2. Principiul egalității în drepturi și obligații a soților	19
4.3. Principiul ocrotirii căsătoriei și a familiei	20
4.4. Principiul monogamiei	21
4.5. Principiul egalității în drepturi a copiilor	22
4.6. Principiul interesului superior al copilului	22
4.7. Principiul solidarității familiale	26
§5. Izvoarele dreptului familiei	26

PARTEA I. CUPLURILE

TITLUL I. CUPLURILE NECĂSĂTORITE	29
Capitolul I. Logodna	29
<i>Secțiunea 1. Scurt istoric privind logodna</i>	<i>29</i>
<i>Secțiunea a 2-a. Noțiune și natură juridică</i>	<i>31</i>
<i>Secțiunea a 3-a. Caracterele juridice ale logodnei</i>	<i>32</i>
<i>Secțiunea a 4-a. Condiții de validitate pentru încheierea logodnei</i>	<i>33</i>
§1. Clasificarea condițiilor legale	33
§2. Condițiile de fond pentru încheierea logodnei	34
2.1. Vârsta necesară pentru logodnă	34
2.2. Consimțământul la logodnă	34
2.3. Diferențierea sexuală a viitorilor logodnici	35

2.4. Lipsa impedimentelor _____	35
§3. Condițiile de formă pentru încheierea logodnei _____	36
<i>Secțiunea a 5-a. Efectele logodnei _____</i>	37
<i>Secțiunea a 6-a. Încetarea logodnei _____</i>	38
§1. Nulitatea logodnei _____	38
§2. Ruperea logodnei _____	39
2.1. Condiții _____	39
2.2. Efectele ruperii logodnei _____	39
2.2.1. Obligația de restituire a darurilor _____	39
2.2.2. Răspunderea pentru ruperea abuzivă a logodnei _____	41
<i>Secțiunea a 7-a. Legea aplicabilă logodnei cu element de extraneitate _____</i>	44
Capitolul al II-lea. Concubinajul _____	46
<i>Secțiunea 1. Noțiunea de concubinaj _____</i>	46
<i>Secțiunea a 2-a. Aspecte de drept comparat privind concubinajul _____</i>	48
§1. Franța _____	48
§2. Spania _____	49
§3. Belgia _____	50
<i>Secțiunea a 3-a. Situația juridică a concubinajului în România _____</i>	50
Capitolul al III-lea. Parteneriatul civil _____	53
<i>Secțiunea 1. Aspecte introductive _____</i>	53
<i>Secțiunea a 2-a. Jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului și a Curții de Justiție a Uniunii Europene _____</i>	54
TITLUL II. CUPLURILE CĂSĂTORITE _____	61
Capitolul I. Încheierea căsătoriei _____	61
<i>Secțiunea 1. Aspecte introductive privind căsătoria _____</i>	61
§1. Evoluție și „revoluție” în materia căsătoriei _____	61
1.1. Scurt istoric privind căsătoria _____	61
1.2. Noi provocări în materia căsătoriei _____	63
§2. Dreptul de a se căsători _____	67
2.1. Noțiuni introductive _____	67
2.2. Limitări ale dreptului la căsătorie _____	68
§3. Definiția căsătoriei _____	70
<i>Secțiunea a 2-a. Natura juridică a căsătoriei _____</i>	71
<i>Secțiunea a 3-a. Caracterele juridice ale căsătoriei _____</i>	73
<i>Secțiunea a 4-a. Clasificarea condițiilor legale pentru încheierea căsătoriei _____</i>	74
<i>Secțiunea a 5-a. Condițiile de fond pentru încheierea căsătoriei _____</i>	75
§1. Condiții de fond pozitive _____	75
1.1. Consimțământul la căsătorie _____	75

1.2. Capacitatea/vârsta matrimonială _____	80
1.2.1. Conținutul capacității matrimoniale _____	80
1.2.2. Căsătoria minorului care a împlinit vârsta de 16 ani _____	83
1.3. Diferența de sex _____	87
1.3.1. Dreptul persoanele transgender de a încheia o căsătorie _____	87
1.3.2. Cauza <i>X și Y c. României</i> și consecințele ei practice _____	91
1.3.3. Hotărârea <i>Mirin</i> _____	93
§2. Condiții de fond negative (impedimente la căsătorie) _____	95
2.1. Bigamia _____	95
2.2. Rudenia _____	96
2.3. Tutela _____	97
<i>Secțiunea a 6-a. Condițiile de formă ale căsătoriei</i> _____	97
§1. Formalități premergătoare încheierii căsătoriei _____	97
1.1. Comunicarea reciprocă a stării de sănătate _____	97
1.2. Declarația de căsătorie _____	98
1.3. Opoziția la căsătorie _____	101
§2. Formalități concomitente cu încheierea căsătoriei _____	102
2.1. Autoritatea competentă să încheie căsătoria _____	102
2.2. Locul încheierii căsătoriei _____	103
2.3. Data și momentul încheierii căsătoriei _____	104
2.4. Solemnitatea și publicitatea căsătoriei _____	104
§3. Formalități ulterioare încheierii căsătoriei _____	105
3.1. Înregistrarea căsătoriei _____	105
3.2. Formalități privind regimul matrimonial _____	106
3.3. Dovada căsătoriei _____	106
3.4. Celebrarea religioasă a căsătoriei _____	107
Capitolul al II-lea. Efectele căsătoriei _____	108
<i>Secțiunea 1. Prezentare generală</i> _____	108
<i>Secțiunea a 2-a. Efectele personale ale căsătoriei</i> _____	108
§1. Îndatorirea de respect și sprijin moral reciproc _____	108
§2. Îndatorirea de fidelitate _____	110
§3. Îndatorirea de a locui împreună _____	112
§4. Îndatorirea soților de a respecta independența personală a celuilalt soț _____	112
§5. Îndatorirea soților de a purta numele comun _____	113
<i>Secțiunea a 3-a. Efectele căsătoriei cu privire la capacitatea de exercițiu</i> _____	114
<i>Secțiunea a 4-a. Efectele căsătoriei cu privire la relațiile patrimoniale dintre soți</i> _____	114

Capitolul al III-lea. Regimuri matrimoniale	116
<i>Secțiunea 1. Reguli generale privind regimurile matrimoniale</i>	116
§1. Noțiune și evoluția raporturilor patrimoniale dintre soți	116
1.1. Noțiunea de „regim matrimonial”	116
1.2. Evoluția raporturilor patrimoniale dintre soți	116
1.2.1. Codul civil din 1864	116
1.2.2. Constituția de la 1948	117
1.2.3. Codul familiei	118
1.2.4. Codul civil – Legea nr. 287/2009	119
§2. Fundamentul și clasificarea regimurilor matrimoniale	120
2.1. Fundamentul regimului matrimonial	120
2.2. Clasificarea regimurilor matrimoniale	121
§3. Principiile regimurilor matrimoniale	122
3.1. Principiul egalității în drepturi a soților	122
3.2. Principiul libertății alegerii regimului matrimonial	122
3.3. Principiul mutabilității regimului matrimonial	122
3.4. Principiul subordonării regimului matrimonial scopului căsătoriei	123
§4. Alegerea regimului matrimonial. Convenția matrimonială	123
4.1. Noțiune și delimitări	123
4.2. Caracterele juridice ale convenției matrimoniale	124
4.3. Condițiile de validitate ale convenției matrimoniale	126
4.3.1. Condițiile de fond ale convenției matrimoniale	126
4.3.1.1. Capacitatea părților	126
4.3.1.2. Consimțământul părților	126
4.3.1.3. Obiectul convenției matrimoniale	128
4.3.1.4. Cauza convenției matrimoniale	129
4.3.2. Condițiile de formă ale convenției matrimoniale	129
4.3.3. Formalități de publicitate și opozabilitate	130
4.3.4. Simulația convenției matrimoniale	132
4.3.5. Modificarea convenției matrimoniale	133
4.3.6. Nulitatea convenției matrimoniale	134
4.3.6.1. Cazurile de nulitate absolută	134
4.3.6.2. Cazurile de nulitate relativă	134
4.3.6.3. Efectele nulității	135
4.3.7. Caducitatea convenției matrimoniale	135
4.3.8. Clauza de preciput	136
4.3.8.1. Noțiune și natură juridică	136
4.3.8.2. Obiectul clauzei de preciput	138
4.3.8.3. Efectele clauzei de preciput și modul de aplicare	139
4.3.8.4. Caducitatea clauzei de preciput	140

§5. Modificarea regimului matrimonial	141
5.1. Modificarea convențională	141
5.1.1. Condiții de validitate	141
5.1.2. Efectele modificării convenționale a regimului matrimonial	142
5.2. Modificarea judiciară a regimului matrimonial	142
5.2.1. Condiții și cazuri	142
5.2.2. Efectele modificării judiciare a regimului matrimonial	143
5.2.2.1. Încetarea regimului matrimonial	143
5.2.2.2. Lichidarea regimului matrimonial	144
<i>Secțiunea a 2-a. Regimul primar</i>	<i>144</i>
§1. Noțiunea de regim primar	144
§2. Locuința familiei	145
2.1. Noțiunea de „locuința familiei”	145
2.2. Publicitatea locuinței familiei	146
2.3. Regimul juridic al locuinței familiei	147
2.4. Regimul juridic al bunurilor care mobilează sau decorează locuința familiei	151
§3. Cheltuielile căsătoriei	152
§4. Independența soților	153
4.1. Independența patrimonială a soților	153
4.1.1. Libertatea de a încheia acte juridice	153
4.1.2. Operațiunile bancare	154
4.1.3. Dreptul la informare	155
4.2. Independența profesională a soților	155
§5. Reguli privind gestionarea patrimoniului comun	157
5.1. Mandatul convențional	157
5.2. Mandatul judiciar	159
5.2.1. Extinderea judiciară a puterilor unuia dintre soți	159
5.2.2. Limitarea judiciară a puterilor unuia dintre soți	160
<i>Secțiunea a 3-a. Regimul matrimonial al comunității legale</i>	<i>161</i>
§1. Noțiune și trăsături	161
§2. Activul matrimonial	162
2.1. Bunurile comune ale soților	162
2.2. Bunurile proprii ale soților	165
2.3. Calificarea juridică a unor bunuri ca fiind comune sau proprii	173
2.4. Dovada bunurilor soților	178
2.5. Gestiunea bunurilor comune ale soților	179
§3. Pasivul patrimonial	184
3.1. Datoriile comune ale soților	184
3.2. Regimul juridic al datoriilor soților	186

§4. Partajul bunurilor comune în timpul căsătoriei _____	186
§5. Încetarea și lichidarea regimului comunității legale _____	191
5.1. Încetarea regimului comunității legale _____	191
5.2. Lichidarea regimului comunității legale _____	192
<i>Secțiunea a 4-a. Regimul matrimonial al separației de bunuri</i> _____	194
§1. Prezentare generală _____	194
§2. Reguli care guvernează regimul separației de bunuri _____	195
§3. Încetarea și lichidarea regimului separației de bunuri _____	199
<i>Secțiunea a 5-a. Regimul matrimonial al comunității convenționale</i> _____	202
§1. Prezentare generală _____	202
§2. Reguli care guvernează regimul comunității convenționale _____	202
§3. Încetarea și lichidarea regimului comunității convenționale _____	205
Capitolul al IV-lea. Desființarea căsătoriei _____	206
<i>Secțiunea 1. Aspecte generale</i> _____	206
<i>Secțiunea a 2-a. Nulitatea absolută a căsătoriei</i> _____	207
§1. Cazurile de nulitate absolută _____	207
§2. Regimul juridic al nulității absolute _____	212
<i>Secțiunea a 3-a. Nulitatea relativă</i> _____	213
§1. Cazurile de nulitate relativă _____	213
§2. Regimul juridic al nulității relative _____	213
<i>Secțiunea a 4-a. Efectele nulității căsătoriei</i> _____	215
§1. Regula generală _____	215
§2. Opozabilitatea hotărârii judecătorești _____	215
§3. Excepțiile de la regula desființării retroactive a căsătoriei _____	216
3.1. Situația copiilor născuți dintr-o căsătorie nulă sau anulabilă _____	216
3.2. Căsătoria putativă _____	216
Capitolul al V-lea. Desfacerea căsătoriei prin divorț _____	219
<i>Secțiunea 1. Preliminarii</i> _____	219
§1. Evoluția divorțului _____	219
§2. Noțiuni _____	223
§3. Sisteme privind divorțul _____	224
§4. Dreptul la divorț în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului _____	224
<i>Secțiunea a 2-a. Modalități de desfacere a căsătoriei</i> _____	226
§1. Divorțul prin acordul soților _____	226
§2. Divorțul din cauza stării de sănătate a unuia dintre soți _____	228
§3. Divorțul din culpă _____	230
3.1. Divorțul pentru motive temeinice _____	230
3.1.1. Condiții _____	230
3.1.2. Culpă în desfacerea căsătoriei _____	232
3.2. Divorțul pentru separație în fapt _____	233

<i>Secțiunea a 3-a. Procedura divorțului</i>	236
§1. Procedura administrativă a divorțului	236
§2. Procedura notarială	237
§3. Medierea în cazul desfacerii căsătoriei	240
§4. Procedura judiciară	243
4.1. Instanța competentă	243
4.2. Părțile în procesul de divorț	244
4.3. Cererile în procesul de divorț	245
4.4. Măsuri vremelnice	246
4.5. Prezența personală a soților	246
4.6. Probele	247
4.7. Hotărârea de divorț	248
4.8. Dispoziții speciale privind divorțul prin acordul soților	249
4.9. Dispoziții speciale privind divorțul din motive de sănătate	249
4.10. Dispoziții speciale privind divorțul din culpa soților	250
<i>Secțiunea a 4-a. Efectele divorțului</i>	250
§1. Data desfacerii căsătoriei	250
§2. Efectele desfacerii căsătoriei cu privire la raporturile nepatrimoniale dintre soți	251
2.1. Numele de familie al soților	251
2.2. Drepturile soțului divorțat	254
§3. Efectele desfacerii căsătoriei cu privire la relațiile patrimoniale dintre soți	254
3.1. Efecte cu privire la regimul matrimonial	254
3.2. Efectele divorțului cu privire la locuința familiei	255
3.3. Obligația legală de întreținere între foștii soți	259
3.4. Dreptul la despăgubiri	261
3.5. Prestația compensatorie	264
§4. Efectele desfacerii căsătoriei cu privire la relațiile personale dintre părinți și copiii lor minori	270
4.1. Raporturile dintre părinții divorțați și copiii lor minori	270
4.2. Exercițarea autorității părintești	273
4.2.1. Regula exercitării autorității părintești de către ambii părinți	273
4.2.2. Excepții de la regula exercitării autorității părintești de către ambii părinți	274
4.3. Stabilirea locuinței copilului după divorț	280
4.4. Drepturile părintelui separat de copil	285
4.5. Modificarea măsurilor luate cu privire la copil	287
4.6. Executarea hotărârilor judecătorești cu privire la minor	288

§5. Efectele desfacerii căsătoriei cu privire la relațiile patrimoniale dintre părinți și copiii lor minori _____	294
5.1. Stabilirea contribuției părinților _____	294
5.2. Bunurile copilului _____	296
5.3. Alocația de stat pentru copii _____	296

PARTEA A II-A. RAPORTURILE DINTRE PĂRINȚI ȘI COPIII LOR MINORI

TITLUL I. FILIAȚIA _____	299
Capitolul I. Considerații introductive privind filiația _____	299
<i>Secțiunea 1. Precizări generale _____</i>	<i>299</i>
<i>Secțiunea a 2-a. Clasificarea filiației _____</i>	<i>301</i>
<i>Secțiunea a 3-a. Dovada filiației _____</i>	<i>303</i>
<i>Secțiunea a 4-a. Posesia de stat _____</i>	<i>303</i>
§1. Noțiune și reglementare _____	303
§2. Conținutul și condițiile posesiei de stat _____	304
§3. Efectele posesiei de stat _____	305
Capitolul al II-lea. Filiația față de mamă _____	306
<i>Secțiunea 1. Stabilirea filiației față de mamă prin faptul nașterii _____</i>	<i>306</i>
<i>Secțiunea a 2-a. Stabilirea filiației față de mamă prin recunoaștere _____</i>	<i>308</i>
§1. Noțiune și caractere juridice _____	308
§2. Cazurile de recunoaștere a filiației față de mamă _____	309
§3. Formele recunoașterii filiației față de mamă _____	310
§4. Nulitatea recunoașterii filiației față de mamă _____	310
4.1. Nulitatea absolută _____	310
4.2. Nulitatea relativă _____	311
<i>Secțiunea a 3-a. Stabilirea filiației față de mamă prin hotărâre judecătorească _____</i>	<i>311</i>
§1. Cazurile în care filiația față de mamă poate fi stabilită prin hotărâre judecătorească _____	311
§2. Acțiunea în stabilirea filiației față de mamă _____	312
<i>Secțiunea a 4-a. Contestarea filiației față de mamă _____</i>	<i>313</i>
§1. Contestarea filiației față de mamă stabilite prin faptul nașterii _____	313
§2. Contestarea recunoașterii filiației față de mamă _____	314
§3. Contestarea filiației față de mamă stabilite prin hotărâre judecătorească _____	314
Capitolul al III-lea. Filiația față de tată _____	315
<i>Secțiunea 1. Prezumția timpului legal al concepțiunii _____</i>	<i>315</i>

<i>Secțiunea a 2-a. Filiația față de tată a copilului din căsătorie</i>	316
§1. Prezumția de paternitate	316
§2. Tăgada paternității	318
2.1. Preliminarii	318
2.2. Titularii acțiunii în tăgada paternității	319
2.3. Efectele admiterii acțiunii în tăgada paternității	326
<i>Secțiunea a 3-a. Contestarea filiației față de tatăl din căsătorie</i>	326
<i>Secțiunea a 4-a. Filiația față de tată a copilului din afara căsătoriei</i>	327
§1. Stabilirea filiației față de tată prin recunoaștere	327
1.1. Noțiuni și caractere juridice	327
1.2. Copiii care pot fi recunoscuți	328
1.3. Formele recunoașterii	330
1.4. Nulitatea recunoașterii	330
1.5. Efectele recunoașterii	331
1.6. Contestarea recunoașterii	331
§2. Stabilirea filiației față de tată prin hotărâre judecătorească	333
2.1. Acțiunea în stabilirea paternității	333
2.2. Titularul acțiunii în stabilirea filiației	335
2.3. Termenul de prescripție	337
2.4. Mijloacele de probă	337
2.5. Efectele admiterii acțiunii în stabilirea paternității	338
2.6. Dreptul la despăgubiri	339
§3. Aspecte comune privind acțiunile referitoare la filiație	341
Capitolul al IV-lea. Situația legală a copilului ca efect al stabilirii filiației	344
<i>Secțiunea 1. Egalitatea în drepturi a copiilor</i>	344
<i>Secțiunea a 2-a. Numele copilului din căsătorie</i>	345
<i>Secțiunea a 3-a. Numele copilului din afara căsătoriei</i>	345
<i>Secțiunea a 4-a. Schimbarea numelui copilului din căsătorie sau din afara căsătoriei</i>	346
Capitolul al V-lea. Reproducerea umană asistată medical cu terț donator	348
<i>Secțiunea 1. Prezentare generală</i>	348
§1. Noțiune	348
§2. Cadrul legal	350
§3. Principii	351
<i>Secțiunea a 2-a. Condițiile reproducerii umane asistate medical cu terț donator</i>	354
§1. Beneficiarii	354
§2. Consimțământul	355

<i>Secțiunea a 3-a. Efectele juridice ale reproducerii umane asistate medical cu terț donator</i>	357
§1. Stabilirea filiației paterne în cazul copilului conceput prin reproducerea umană asistată medical cu terț donator	357
§2. Stabilirea filiației materne în cazul copilului conceput prin reproducerea umană asistată medical cu mamă surrogat	358
2.1. Premise	358
2.2. Modalități de transmitere a filiației în cadrul maternității de substituție	361
Capitolul al VI-lea. Adopția	368
<i>Secțiunea 1. Considerații generale</i>	368
§1. Evoluție legislativă. Sediul materiei	368
§2. Noțiune și natură juridică	371
§3. Clasificarea adopției	372
§4. Principiile adopției	373
4.1. Principiul interesului superior al copilului	373
4.2. Principiul creșterii și educării copilului într-un mediu familial	374
4.3. Principiul continuității în creșterea și educarea copilului, ținându-se seama de originea sa etnică, culturală și lingvistică	374
4.4. Principiul celerității în îndeplinirea oricăror acte referitoare la procedura adopției	375
4.5. Principiul informării copilului și luării în considerare a opiniei acestuia în raport cu vârsta și gradul său de maturitate	375
4.6. Principiul garantării confidențialității în ceea ce privește datele de identificare ale adoptatorului sau familiei adoptatoare, precum și în ceea ce privește identitatea părinților firești	375
§5. Adopția în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului	377
<i>Secțiunea a 2-a. Condițiile de fond ale adopției</i>	380
§1. Condiții cu privire la persoana adoptatului	380
1.1. Persoanele care pot fi adoptate	380
1.2. Vârsta adoptatului	382
1.3. Consimțământul adoptatului	383
§2. Condiții cu privire la persoana sau la familia adoptatoare	384
2.1. Persoanele care pot adopta	384
2.2. Consimțământul adoptatorului sau al familiei adoptatoare	385
§3. Consimțământul părinților firești	387
3.1. Dreptul părinților firești de a consimți la adopția copilului lor	387

3.2. Condiții privind consimțământul la adopție al părinților firești _____	388
3.3. Particularități privind consimțământul la adopție al părinților firești _____	389
<i>Secțiunea a 3-a. Impedimentele la adopție</i> _____	393
§1. Rudenia _____	393
§2. Calitatea de soț _____	393
§3. Adopția simultană sau succesivă _____	393
<i>Secțiunea a 4-a. Procedura adopției interne</i> _____	394
§1. Procedura administrativă _____	394
1.1. Stabilirea adopției interne ca finalitate a planului individualizat de protecție a copilului _____	394
1.2. Evaluarea adoptatorului sau a familiei adoptatoare în vederea obținerii atestatului _____	396
1.3. Potrivirea dintre copil și adoptator/familia adoptatoare _____	398
§2. Procedura judiciară a adopției _____	399
2.1. Deschiderea procedurii adopției interne _____	399
2.2. Încredințarea copilului în vederea adopției _____	402
2.3. Încuviințarea adopției _____	403
<i>Secțiunea a 5-a. Adopția internațională</i> _____	404
§1. Noțiune _____	404
§2. Condițiile de fond ale adopției internaționale _____	405
§3. Procedura adopției internaționale _____	406
3.1. Atestarea adoptatorului sau a familiei adoptatoare din statul de primire _____	406
3.2. Încuviințarea adopției internaționale _____	407
<i>Secțiunea a 6-a. Efectele adopției</i> _____	407
§1. Data adopției _____	407
§2. Stabilirea legăturilor de filiație și rudenie civilă _____	407
§3. Drepturi și îndatoriri părintești _____	408
§4. Numele și prenumele adoptatului _____	408
§5. Domiciliul și locuința adoptatului _____	409
§6. Obligația legală de întreținere și vocația succesorală _____	409
§7. Cetățenia _____	409
§8. Întocmirea unui nou act de naștere _____	410
§9. Confidențialitatea informațiilor referitoare la adopție _____	410
§10. Cunoașterea identității părinților firești _____	410
§11. Concediul de acomodare _____	411
<i>Secțiunea a 7-a. Încetarea adopției</i> _____	412
§1. Desfacerea adopției _____	412
1.1. Desfacerea de drept a adopției _____	412
1.2. Desfacerea facultativă a adopției _____	413
1.3. Desfacerea adopției cu titlu de sancțiune _____	413

§2. Desființarea adopției _____	414
2.1. Nulitatea relativă _____	414
2.2. Nulitatea absolută _____	415
§3. Efectele încetării adopției. Procedură _____	416
TITLUL II. PROTECȚIA MINORULUI _____	419
Capitolul I. Protecția drepturilor copilului _____	419
<i>Secțiunea 1. Aspecte introductive privind protecția copilului _____</i>	<i>419</i>
<i>Secțiunea a 2-a. Instituții și servicii cu atribuții în protecția copilului _____</i>	<i>422</i>
<i>Secțiunea a 3-a. Drepturile copilului _____</i>	<i>428</i>
§1. Dreptul copilului la identitate _____	428
§2. Dreptul copilului la protejarea imaginii sale publice și a vieții sale intime, private și familiale _____	430
§3. Dreptul copilului la libertatea de exprimare _____	431
§4. Dreptul copilului capabil de discernământ de a-și exprima liber opinia asupra oricărei probleme care îl privește _____	432
§5. Dreptul copilului la libertatea de gândire, de conștiință și de religie _____	433
§6. Dreptul copilului la libera asociere _____	433
§7. Dreptul copilului la respectarea personalității și individualității sale _____	433
§8. Dreptul copilului la un mediu familial _____	433
§9. Dreptul copilului de a beneficia de un nivel de trai care să permită dezvoltarea sa fizică, mentală, spirituală, morală și socială _____	435
§10. Dreptul copilului la educație _____	435
§11. Dreptul copilului la sănătate _____	435
Capitolul al II-lea. Protecția copilului prin părinți. Autoritatea părintească _____	436
<i>Secțiunea 1. Aspecte generale privind autoritatea părintească _____</i>	<i>436</i>
§1. Noțiunea de autoritate părintească _____	436
§2. Principiile autorității părintești _____	438
§3. Durata autorității părintești _____	442
<i>Secțiunea a 2-a. Conținutul autorității părintești _____</i>	<i>443</i>
§1. Privire de ansamblu _____	443
§2. Drepturi și îndatoriri părintești cu privire la persoana copilului _____	444
2.1. Dreptul și îndatorirea de a crește copilul _____	444
2.2. Dreptul părintelui de a avea legături personale cu minorul _____	456
2.3. Dreptul părintelui de a cere înapoierea copilului de la orice persoană care îl ține fără drept _____	466
2.4. Dreptul de a stabili locuința minorului _____	469

2.5. Dreptul și obligația părinților de a acorda întreținere minorului _____	473
§3. Drepturi și îndatoriri părintești cu privire la patrimoniul copilului _____	473
3.1. Dreptul și obligația de a administra bunurile copilului _____	473
3.2. Dreptul și obligația de a-l reprezenta pe copil în actele juridice civile sau, după caz, de a-i încuviința asemenea acte _____	474
§4. Drepturile și îndatoririle părintelui minor _____	475
<i>Secțiunea a 3-a. Exercițarea autorității părintești</i> _____	476
§1. Exercițarea autorității părintești de către ambii părinți. Regula generală _____	476
§2. Prezumția mandatului tacit reciproc _____	479
§3. Exercițarea autorității părintești de către un singur părinte. Excepția _____	479
3.1. Motive obiective _____	480
3.2. Motive întemeiate _____	480
§4. Delegarea temporară a exercițiului autorității părintești _____	484
4.1. Preliminarii _____	484
4.2. Delegarea forțată a exercițiului drepturilor părintești _____	484
4.3. Delegarea voluntară a exercițiului drepturilor părintești _____	485
<i>Secțiunea a 4-a. Decăderea din exercițiul drepturilor părintești</i> _____	489
§1. Noțiune și reglementare _____	489
§2. Motivele decăderii din exercițiul drepturilor părintești _____	490
§3. Aspecte procedurale _____	491
§4. Efectele decăderii din drepturile părintești _____	494
Capitolul al III-lea. Protecția specială a minorului lipsit, temporar sau definitiv, de ocrotirea părinților săi _____	496
<i>Secțiunea 1. Aspecte generale</i> _____	496
<i>Secțiunea a 2-a. Plasamentul copilului</i> _____	498
<i>Secțiunea a 3-a. Plasamentul în regim de urgență</i> _____	502
<i>Secțiunea a 4-a. Supravegherea specializată</i> _____	503

PARTEA A III-A. OBLIGAȚIA LEGALĂ DE ÎNTREȚINERE

Capitolul I. Aspecte generale privind obligația legală de întreținere _____	507
<i>Secțiunea 1. Noțiune și reglementare</i> _____	507
§1. Noțiune _____	507
§2. Reglementare _____	507
<i>Secțiunea a 2-a. Caractere juridice ale obligației legale de întreținere</i> _____	508

<i>Secțiunea a 3-a. Persoanele între care există obligația legală de întreținere și ordinea în care se datorează</i>	513
§1. Persoanele între care există obligația legală de întreținere	513
§2. Ordinea în care se datorează obligația legală de întreținere	514
Capitolul al II-lea. Condițiile obligației legale de întreținere	516
<i>Secțiunea 1. Condiții generale ale obligației legale de întreținere</i>	516
§1. Condiții privind creditorul obligației de întreținere	516
1.1. Starea de nevoie	516
1.2. Imposibilitatea de a se întreține din munca sau din bunurile sale	517
1.3. Comportamentul corespunzător	518
§2. Condiții privind debitorul obligației de întreținere	519
2.1. Debitorul să aibă mijloace materiale de a presta întreținere sau posibilitatea de a le dobândi	519
2.2. Să nu existe altă persoană obligată la întreținere înaintea sa, potrivit ordinii stabilite de lege	522
<i>Secțiunea a 2-a. Condiții speciale ale obligației legale de întreținere</i>	522
§1. Obligația legală de întreținere între soți	522
§2. Obligația legală de întreținere între foștii soți	523
§3. Obligația de întreținere dintre părinți și copii	526
3.1. Aspecte generale	526
3.2. Condiții speciale ale obligației de întreținere dintre părinți și copii	527
Capitolul al III-lea. Executarea și încetarea obligației de întreținere	532
§1. Modalități de executare a întreținerii	532
§2. Data de la care se datorează pensia de întreținere	533
§3. Modificarea întreținerii	534
§4. Încetarea întreținerii	535
§5. Restituirea întreținerii nedatorate	536
BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ	539